

WONDER
WOMEN

JA SAM BORAC ZA ŽENSKA PRAVA, A IZGLED MI NIJE PLUS U POSLU

*Jednom prilikom dobila sam ovakvu čestitku od jednoga uvaženog
gospodina: 'Super, bravo, fantastično odrađen muški posao.'
Ali od mene se takve primjedbe odbijaju kao od pleksiglasa
- odlučna je 33-godišnja Jelena*

PIŠE JASENKA LESKUR SNIMIO SAŠA BURIĆ/HANZA MEDIA

5

Glumica i redateljica **Jelena Bosančić** ponovno je skrenula pažnju javnosti na sebe u trenutku kada je postala nova ravnateljica Drame splitskog HNK. Ako i nije prva žena imenovana na to mjesto, onda je sigurno sa svoje 33 godine najmlađa, a ova dojučerašnja asistentica redatelja u Operi jedina je koja je konkurirala na natječaju, što dovoljno govori o tome koliko je taj posao malo poželjan u kulturnim krugovima. No, nije ona bila nesprijetna ili, nedajbože, neinformirana, dapače: u razgovoru s njom dobijete dojam kako jako dobro zna o čemu govori i da je iskustva u kazališnom svijetu nakupila.

Uostalom, u njenom CV-u ima se što pročitati: njezina kabaretska predstava "Kako ubiti muža", prva diplomatska predstava splitske Umjetničke akademije na sceni, izvedena je 40-ak puta, a – veli – igrala bi je ona i danas, samo kad bi imala vremena. Njezin redateljski prvijenac "Narančina kora", prikazivao se u GKM-u u Splitu i odmah podigao puno "prašine". Redateljica je opere za djecu "Mali dimnjačar", mjuzikla "Roko, Roko, tatino oko". Adaptirala je libreto Tijardovićeve opere "Kraljica lopte", režirala ga i koreografirala. Suradivala u desetak opernih produkcija HNK s redateljima među kojima je i **Giancarlo del Monaco**. Prije dvije godine Splitsko ljetno je otvoreno "Nabuccom" u njezinoj režiji, posvećenoj preminulom profesoru Georgiju Paru, i to je bilo prvi put da je ženska "ruka" otvorila Ljetni festival. Eh, da – bila je Perina Štrambera u "Splitskom akvarelu", a kasnije je svojoj vlastitoj školi mjuzikla dala ime "Perina". Uz sve to, nastupila je na opatijskoj "Dori", a oni boljeg pamćenja sjetit će je se i na glazbenom talent showu "Story Supernova"... Napokon, radi ljubavi je jedno vrijeme živjela u Beogradu.

Prenatran raspored

Jasno je na prvu da joj je raspored pretrpan, a razgovor s njom smo dogovorili nakon povratka iz Zagreba gdje su splitski glumci igrali na Gavellinim večerima, te nakon što je pratila jutarnje probe za novu dramsku premijeru koja se priprema.

- Prošli smo fantastično na Gavellinim

'Tigrice u krevetu'

Koliko vam problema stvara činjenica da netko tko googla o vama na Internetu ne može razbrati tko ste jer postoji još jedna osoba istog imena, a drugačijeg profila? "Farmerica" koja kaže: "Muškarci me neće zapamtiti kao tigricu u krevetu?" - Pa, meni ne predstavlja nikakav problem, dapače, osim što me nekad umara objašnjavati prilikom upoznavanja s novim ljudima, pošto sam ja puno manje eksponirana medijski u odnosu na drugu Jelenu Bosančić. Bude mi smiješno. Privatno sam u večernjim satima doživjela da su mi neki prišli s tim "tigrice u krevetu", a ja umrem od smijeha.

6

večerima, primili su nas svi divno i jako sam ponosna na ansambl i tim predstave "Kušnja", možemo zbilja biti ponosni što imamo takav naslov u kući - kaže Jelena Bosančić za početak. - Jutros smo održali probe za "Lepuricu", to će biti lijepa i romantična komedija s pričom koju smo prilagodili Mediteranu i splitskim uvjetima. Jako se radujem toj premijeri 22. studenoga.

Kakvi su vam prvi dojmovi na novom radnom mjestu?

- Da ima jako puno posla i da ga treba rješavati odmah. Da ništa ne smijem ostavljati za sutra, a kamoli za prekosutra. Da treba dosta toga mijenjati što se tiče sustava poslovanja, što bi nam uvelike olakšalo. I da treba zasukati rukave i pozabaviti se stvarima o kojim se nije dugo razmišljalo.

Koliko je hrabrosti trebalo da se prijavite na mjesto ravnatelja Drame, jeste li bili opterećeni svojom mladošću?

- Baš sam u Zagrebu komentirala s kolegama iz generacije, ali i onima 40+ i 50+, da si u našoj državi, pogotovo ako si žensko, jako dugo "mlada glumica" ili "mlada redateljica". "Perspektivan" si sve negdje do pedeste. Tek kad prođeš 50, skinu ti epitet "mladi". Po mom mišljenju, mladost donosi entuzijam i energiju koja je potrebna, svježinu, infuziju pozitivne. U spoju sa iskustvom - ja ga imam već dovoljno - mogu se upustiti u takvo nešto. Nikakvih strahova nemam, zato jer se ne krijem iza bilo čega. Moja deviza je isključivo - rad, rad i rad. Interno me zovu "wonder women" jer nekad bi trebala imati šest klonova za sve svoje poslove, a uspijevam ih nekako paralelno raditi. Pitaju me, odakle ti energije za deset ljudi? Nemam je, jednostavno: rad, rad iznad svega, jedino tako se nešto može postići i promijeniti. Ne smijemo dopustiti da u središnjoj kulturnoj ustanovi kao što je HNK postanemo kotačić u mašineriji, više bih da mi budemo pokretači. Da se ljudi ukrcavaju u taj val promjene, a ne da se uljuljamo u neku "pospanu" situaciju.

Smatrate li da se žene teško odlučuju na preuzimanje odgovornih funkcija?

- Izvršno pitanje i hvala na njemu. Ja sam borac za ženska prava. U smislu, da ženski autoritet postizemo nekim našim svojstvima, koja su ženska. Jer, u našem okruženju mislim da je ženama puno teže. I zato se mi rijeđe odlučujemo na tako nešto. Neću imenovati tko, kada i za koji projekt, ali sam jednom prilikom dobila ovakvu čestitku od jednog uvaženog gospodina: "Super, bravo, fantastično odrađen muški posao."

Kako ste to primili?

- Od mene vam se to odbija kao od plek siglasa jer sam naviknula da je Split jako težak grad po pitanju kritike, ironije, sarkazma. Ja bih naš mentalitet svela na "neš" ti tebe. I onda je "neš ti ovoga, neš ti onoga". I svi mi znamo bolje od svakoga. Al' kad bi se trebalo uhvatiti tog posla, e onda tu padamo na testu. Svi misle da je u umjetnosti idealno za žene, jer da je umjetnost lišena šovinizma i takvih stvari. Ali zapravo nije,

"U našoj si državi, pogotovo ako si žensko, jako dugo 'mlada glumica' ili 'mlada redateljica'. 'Perspektivan' si sve negdje do pedesete. Tek kad prođeš 50, skinu ti epitet 'mladi'"

TOM DUBRAVEC/HANZA MEDIA

jako je puno toga u umjetnosti i nama ženama je dvostruko teže na nekim pozicijama. Moramo se boriti nekim našim sredstvima da postignemo autoritet i ravnopravnost.

Vi ste i atraktivna žena, mislite li da je izgled bitan za uspjeh?

- Meni je to jako teška okolnost, sad ću zvučati bahato i umišljeno, ali često bi me zbog te neke vanjske atraktivnosti ljudi tako okarakterizirali, a onda promatrali isključivo kroz to. Poslije bi mi trebalo dvostruko vrijeme dokazivanja dok ne shvate da nisam samo to, nego da iza toga stoji nešto drugo. Dosta sam putovala po Europi, po Italiji najviše jer sam tamo surađivala i radila neke projekte. Drukčije mi razmišljamo ovdje na Balkanu u odnosu na Europu gdje je to bolje upakirano, osvješteniji su. Tako da... ovdje kad si žena i još kad imaš "stigm" vanjskog izgleda, moraš se više dokazivati. U nekim trenucima svoj autoritet možeš graditi na nekoj vrsti šarma, pa onda šarmiraš da bi dobio što ti treba, ali nije dugoročno dobro.

Vrlo ste poduzetni, ambiciozni - kako to funkcionira u kazališnoj sredini gdje plaća stiže, bez obzira na rad? Postoji li nerazumijevanje?

- Postoji. Moramo promijeniti način razmišljanja. Kazalište nužno ne mora biti profitabilno, ipak smo mi nacionalna kuća, središnja kulturna institucija Dalmacije. Ali, usudujem se reći, iz socijalizma moramo prijeći u kapitalizam. To je jako teško jer smo velika kuća s puno zaposlenika i s velikom generacijskom razlikom. Zapeli smo negdje u tom prijelazu. Naš intendant **Srećko Šestan** ide u tom pravcu, čovjek je

koji iskustvom i radom od 0 do 24 sata upravo želi raditi na toj promjeni, smatram da će se u dogledno vrijeme to i osjetiti. Krenuli smo, doslovno, furiozno i instant. Meni ništa što je kazališno nije strano. Na premijeri prve operete ikada izvedene na Poljudskom stadionu, na "Kraljici lopte", u jednom trenutku nakon kiše sam brisala stolice. Jer nije imao tko drugi. Sto puta sam radila poslove "binaca", ništa mi nije "ispod časti". Kad bi svi radili na isti način i, zaista, cijelim svojim bičem razmišljali da je kazalište kolektivni, a ne individualni čin, puno toga bi se kretalo u sasvim drugom pravcu nego što je sad.

Svirapuno instrumenata

Svirate bubnjeve, klavir i gitaru, glazbeno ste obrazovani. Jednom ste rekli da 'je glazba vaš svijet'. Koliko ćete je uklopiti u nove okolnosti?

- Bez nje ne idem spavati, glazba je moj ispušni ventil. Imam kući pet, šest instrumenata, pa po potrebi svaku večer malo sviram, skladam, za svoju dušu i mir. Nikad neću napustiti glazbu, nema šanse. Koliko budu dopuštale prilike, pokušat ću u slobodnom vremenu, koji praktički nemam, dovršiti i svoj album.

Kakvu glazbu stvarate?

- Nekakav World music je u pitanju, svjetska glazba, nije za naše tržište, sve su pjesme na engleskom. Da, ja sam napisala sve pjesme i sve tekstove. Ne opterećujem se kad će to biti, to radim za svoju dušu pa - što bude.

Hoće li biti više mjuzikala na repertoaru?

- Na repertoaru je ove godine mjuzikl "Bambina", u režiji **Kreše Dolencića**, na glazbu **Nene Belana** i obrada hitova "Davola", po meni to će biti hit predstava, sigurno. Nisam ja na to utjecala, ovu sezonu moramo odraditi kako je intendant ranije posložio, ali se ja jako radujem tom naslovu jer mislim da nam fali mjuzikla na sceni. I da bi svakako, mimo našeg dramskog repertoara, trebalo razmišljati o takvim stvarima, čak i manjim kabaretskim formama. Publika je nešto bez čega ne možemo, publika nam treba. Trebamo dovući studente u kazalište, kojih ima 20 tisuća u Splitu, trebamo jednostavno proširiti našu standardnu publiku.

Nastupali ste na Dori s pjesmom 'Tell me', za koju ste rekli da je bila autobiografska, da ste bili u teškoj fazi nakon razvoda, usamljeni, ranjivi... Kako ste se izvukli?

- Snagom duha. Ma, sve su moje pjesme autobiografske! Pišem i poeziju, pripremam zbirku. Autobiografsko je bolje, iskrenije i autentično. A u to vrijeme sam radila, isto ko i sad, uvijek puno, u radu zaboraviš, kao i svi. Svi smo mi ranjivi, svi smo od krvi i mesa, a ja nisam lišena toga, nisam robot. Tako sam glazbom prebrodila neko teško razdoblje, ali drago mi je da je ta pjesma izašla na taj način i da smo rekreativno bili na Dori i igrali se muzike.

Kao samohrana majka, mislite li da je problem balansa majčinstva i profesije još složeniji?

- Definitivno jest, iako moj bivši suprug i ja imamo krasne i prijateljske odnose. Jako je teško kad shvatiš da moraš sve 'hendlat', moraš biti jako dobro organiziran i naročito kad nemaš snage i volje za kvalitetnu interakciju s djetetom... Svaki slobodni trenutak provodim sa sinom, to mi je na prvom mjestu, obitelj mi je prevažna. Imam baka-servis koji stalno uskače, spašava me, imam veliku obitelj, svi živimo u velikoj obiteljskoj kući. Svi mi uskaču, mi smo big happy family.

Radsdjecom

Ima li vaš sin slične interese?

- On je ogroman i u košarci je, svira gitaru, super mu ide i to voli. Na ništa ga ne tjeram, podržavam ga da se pronade u onome što voli. On je trećaš, ima devet godina, rano je još. Nisam mama koja forsira i gura dijete, čini mi se. Kako sam dosta radila s djecom, primijetila sam da djeca danas zbog nekog idealističnog stava roditelja, u ranoj fazi nemaju razvijen kritički stav prema sebi i okolini. Svi su, kao, savršeni i svi su za sve. Pokušavam sina odgojiti da sam shvati što je za njega.

Što je s vašom školom mjuzikla 'Perina'?

- Zatvorili smo je. Ipak je bilo sve na mojim leđima. To je bilo preambiciozno zamišljeno da bih uz sve drugo što radim i to stizala. Predlagala sam Kazalištu mladih da naprave radionice za djecu. Mogla bi se tu dogoditi neka lijepa suradnja u budućnosti jer takvo nešto gradu fali, da se rade predstave s djecom na kraju sezone.